

Projekt

z dnia 16 listopada 2023 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR ...../2023
RADY MIASTA SIEDLCE**

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji "Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową opracowanego dla Miasta Siedlce"

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U z 2021 r., poz. 1249, ze zm.), w związku z art. 12 pkt 11 i art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r., poz. 1526, ze zm.) Rada Miasta Siedlce uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji "Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową opracowany dla Miasta Siedlce", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Siedlce oraz Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Henryk Niedziółka

**Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie
opracowany dla Miasta Siedlce**

I. Wprowadzenie

Jedną z najpoważniejszych dysfunkcji, która może dotknąć rodzinę jest niewątpliwie przemoc. Członkom rodziny doświadczającym przemocy brakuje poczucia bezpieczeństwa, w jego miejsce pojawia się strach, głęboki lęk, bezradność, permanentne poczucie zagrożenia, zagubienie, świadomość doznanej krzywdy bądź przypisywanie sobie nieuzasadnionej winy. Jeżeli akty przemocy powtarzają się, a osoba jej doznająca nie radzi sobie z własnymi zaburzeniami emocjonalnymi powstałymi w wyniku stresu pourazowego, zaczyna wówczas przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić.

Dlatego niezwykle istotne jest, żeby prowadzić działania uświadamiające w społeczeństwie, a tam, gdzie dojdzie do ujawnienia przemocy, udzielić rodzinie kompleksowego wsparcia. Pomoc w zakresie wyeliminowania zjawiska przemocy domowej tam gdzie ją zidentyfikowano, powinna obejmować w pierwszej kolejności wielowymiarowe wsparcie dla osób doznających przemocy domowej. Niezbędne jest jednak również podjęcie działań nakierowanych na edukację i korygowanie zachowań sprawców przemocy.

Niniejszy Program skierowany jest do osób stosujących przemoc domową, a jego głównym celem jest zmiana postępowania sprawcy, zwiększenie zdolności do kontrolowania zachowań agresywnych, a ostatecznie do zaprzestania tego typu działań.

1. Podstawa prawna

Podstawę prawną do opracowania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535)*. Przygotowanie i wdrożenie programów jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Dlatego też zgodnie z art. 12 pkt 11, w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 *ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z 2023 poz. 572)* niniejszy Program zostaje przyjęty poprzez podjęcie uchwały Rady Miasta Siedlce.

Inne akty prawne i dokumenty programowe, w oparciu o które przygotowano Program bądź w odniesieniu do których zachowano spójność zapisów to m.in.:

- 1) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)
- 2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870);
- 3) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 – przyjęty uchwałą Rady Ministrów Nr 248 z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (M. P. poz. 1259);
- 4) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025;
- 5) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 przyjęta Uchwałą Nr XXI/262/2016 Rady Miasta Siedlce z dnia 23 czerwca 2016 r.;
- 6) Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 przyjęty Uchwałą Nr XXX/327/2020 Rady Miasta Siedlce z dnia 22 grudnia 2020 r.

2. Działania wobec sprawców przemocy domowej przewidziane w polskim prawodawstwie

Polski system przeciwdziałania przemocy domowej, wśród działań nakierowanych bezpośrednio na sprawców przemocy, przewiduje m.in.: zobowiązanie do **opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc** – art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 525). Ma to miejsce w przypadku, gdy sprawca przemocy czyni wspólne zamieszkiwanie szczególnie uciążliwym. Podstawę stanowi wówczas wniosek osoby dotkniętej przemocą na drodze postępowania cywilnego w trybie nieprocesowym (Dział I a ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.)). Sąd podejmuje decyzję na rozprawie, która powinna odbyć się w ciągu miesiąca od wniesienia wniosku. W postanowieniu wskazuje obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest zobowiązana zachować.

Kolejnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest **procedura „Niebieskie Karty”**. Użycie tego narzędzia zostało powierzone przedstawicielom kilku służb tj. funkcjonariuszom policji, pracownikom pomocy społecznej, pracownikom oświaty, pracownikom ochrony zdrowia oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Procedurę rozpoczyna osoba, która w trakcie czynności służbowych jako pierwsza nabędzie informację o podejrzeniu przemocy w rodzinie. Sporządza wówczas notatkę formularz Niebieska Karta – część A. Wszczęcie procedury jest również możliwe po zgłoszeniu dokonany przez członka rodziny bądź świadka przemocy. Formularz przesyłany jest do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego dla miejsca zamieszkania osoby, która doświadcza przemocy. Siedziba Zespołu mieści się zazwyczaj w ośrodku pomocy społecznej. Zespół powołuje grupę diagnostyczno-pomocową, której zadaniem jest wielowymiarowe wsparcie rodziny w wychodzeniu z kryzysu. Pomoc kierowana jest w pierwszej kolejności do osoby doświadczającej przemoc. Na spotkaniu ze specjalistami, którzy w ramach wykonywanej pracy zawodowej mieli już kontakt z rodziną: pracownikiem socjalnym i dzielnicowym czy kuratorem sądowym analizowana jest szczegółowo sytuacja rodziny (m.in.: okoliczności, formy, skutki przemocy). Realizując cel zatrzymania przemocy domowej i zapewnienia bezpieczeństwa osobie jej doświadczającej, opracowany zostaje również indywidualny plan pomocy. Osoba doświadczająca przemocy motywowana jest do podjęcia działań nakierowanych na rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej. Jednym z istotnych elementów procedury jest spotkanie członków grupy diagnostyczno-pomocowej z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy. Celem spotkania jest przede wszystkim zmotywowanie sprawcy do rezygnacji z zachowań przemocowych, uświadomienie skutków stosowania przemocy, w szczególności jej negatywnego wpływu na członków rodziny oraz wskazanie możliwych konsekwencji prawnych powtarzania agresywnych zachowań. Jednym z narzędzi jest zaproponowanie sprawcy udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, a jeśli nie wyrazi gotowości zobowiązanie go do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Niezależnie od wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, funkcjonariusz policji może **zatrzymać osobę stosującą przemoc domową** w trybie art. 15a ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z 2022 r. poz. 2600, z 2023 r. poz. 185, 240, 289, 347, 535, 641, 1088, 186)., oceniając uprzednio skalę ryzyka.

W przypadku wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia**, bądź oba jednocześnie – dokonując wcześniej oceny ryzyka zagrożenia, o ile nie zostało dokonane przed zatrzymaniem tej osoby. Policja może wydać nakaz lub zakaz również w stosunku do osoby, która została zatrzymana, bezpośrednio po jej zwolnieniu. Nakaz lub zakaz podlega natychmiastowej wykonalności, a policja sprawdza, czy osoba stosująca przemoc podporządkowuje się do wydanych zaleceń. W przypadku niestosowania się do nakazu lub zakazu, policja stosuje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Wydając nakaz lub zakaz osobie stosującej przemoc policjant zobowiązany jest w szczególności do poinformowania jej o danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Prowadzenie **hosteli** dla sprawców przemocy, którzy ze względu na przemoc domową zostali zobowiązani do opuszczenia wspólnego miejsca zamieszkania, nie zostało do tej pory szczegółowo uregulowane w przepisach prawa.

Innym działaniem ważnym z punktu widzenia poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą, a nakierowanym na sprawcę jest skierowanie na tzw. **leczenie przymusowe osoby uzależnionej od alkoholu**.

Przepisy regulujące procedurę leczenia osób uzależnionych od alkoholu reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151). Ponieważ uzależnienie od alkoholu dosyć często implikuje przemoc, przewidziano w polskim ustawodawstwie możliwość objęcia przymusowym leczeniem odwykowym osób, które pod wpływem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylanie się od pracy, zakłócają spokój lub porządek publiczny. Skierowanie osoby uzależnionej na terapię bez jej zgody może odbyć się jedynie na drodze decyzji sądu. Wniosek do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania osoby uzależnionej może złożyć komisja rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratura. Problem destrukcyjnego zachowania członka rodziny pod wpływem alkoholu zgłaszany jest zazwyczaj do komisji. Ta zaprasza na rozmowę osobę nadużywającą alkoholu, diagnozuje problem i motywuje do podjęcia leczenia. Jeśli komisja uzna, że jej działania nie przyniosły oczekiwanego rezultatu, a szkody spowodowane nałogowym piciem osoby są znaczne, składa do sądu rodzinnego wniosek o przymusowe leczenie odwykowe. Jeżeli sąd po rozpatrzeniu sprawy wyda orzeczenie o obowiązku poddania się osoby uzależnionej leczeniu odwykowemu, wskaże w nim rodzaj placówki, w której ma ono przebiegać (stacjonarnie bądź ambulatoryjnie). Sąd może również wyznaczyć kuratora, który będzie nadzorował proces leczenia trwający do dwóch lat. Jego zadaniem jest motywowanie osoby uzależnionej do wysiłku w pokonywaniu nałogu, dyscyplinowanie i mobilizowanie do działań, których nie chce podjąć na prośbę bliskich, a także wspieranie podopiecznego w trudnych kontaktach z rodziną czy pracodawcą. Jeśli osoba, co do której orzeczono przymusowe leczenie nie stawia się w wyznaczonej placówce, sąd zarządza doprowadzenie jej tam przy pomocy policji.

W przypadku, gdy sprawca przemocy stwarza zagrożenie lub zakłóca spokój, lub swoim zachowaniem powoduje zgorzenie będąc w stanie nietrzeźwości, możliwość ochrony ofiary daje również art. 40 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Sprawca przemocy może zostać wówczas **doprowadzony w celu wytrzeźwienia** przez funkcjonariusza policji czy strażnika straży np. do izby wytrzeźwień, innej realizującej to zadania placówki czy podmiotu leczniczego.

Szeroki wachlarz zachowań, w związku z którymi sprawcy przemocy mogą zostać objęci przez państwo karą, opisany jest w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726, 1855, 2339, 2600, z 2023 r. poz. 289, 403, 818, 852, 1234, 1834, 1860, 1963). W myśl **kodeksu karnego** jako przestępstwo kwalifikowane są m.in.:

- 1) spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu np. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, lub zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, niezdolności do pracy w zawodzie, zeszpecenia lub zniekształcenia ciała – art. 156 KK (jeśli następstwem jest śmierć człowieka, karą może być pozbawienia wolności na 25 lat, a nawet dożywocie);
- 2) spowodowanie średniego lub lekkiego uszczerbku na zdrowiu np. naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia inne niż określone w art. 156 KK – art. 157 KK;
- 3) narażenie człowieka na niebezpieczeństwo, w tym na bezpośrednią utratę życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu – art. 160 KK;
- 4) stosowanie groźby karalnej – art. 190 KK;
- 5) uporczywe nękanie, wzbudzanie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, istotne naruszenie prywatności, podszywanie się pod inną osobę i wykorzystanie jej wizerunku, lub innych danych osobowych, w celu wyrządzenia jej szkody – art. 190a KK;
- 6) zakłócenie miru domowego np. poprzez wdzieranie się do cudzego domu lub ogrodzonego terenu bądź wbrew żądaniu osoby uprawnionej nieopuszczanie takiego miejsca – art. 193 KK;
- 7) zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnych (doprowadzenie do obcowania płciowego przemocą, groźbą lub podstępem) – art. 197 KK;
- 8) seksualne wykorzystanie małoletniego poniżej 15 roku życia – art. 200 KK;
- 9) znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub osobą nieporadną bądź pozostającą w stosunku zależności od sprawcy – art. 207 KK;
- 10) rozpijanie małoletniego – art. 208 KK;
- 11) uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego – art. 209 KK;

- 12) uprowadzenie bądź zatrzymanie małoletniego lub osoby nieporadnej wbrew woli osoby powołanej do opieki lub nadzoru – art. 211 KK;
- 13) naruszenie nietykalności cielesnej – art. 217 KK;
- 14) zniszczenie, uszkodzenie lub uczynienie cudzego mienia niezdatnym do użytku – art. 288 KK.

Wymiar nałożonej kary (od grzywny, poprzez ograniczenie wolności, do kary 12 lat pozbawienia wolności) zależy m.in. od rodzaju przestępstwa, okoliczności, takich jak nieumyślność działania czy działanie ze szczególnym okrucieństwem oraz następstw, które dany czyn za sobą pociągnął. Kodeks Karny (rozdział V) wymienia ponadto cały katalog środków, które sąd może zastosować wobec sprawców przemocy. Są to m.in. zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Również w okresie warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności sąd ma szereg możliwych do zastosowania narzędzi i może zobowiązać sprawcę przemocy na przykład do: poddania się dozorowi kuratorskiemu, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą przemocy, powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub zbliżania się do pokrzywdzonego, powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub innych środków odurzających, poddania się terapii uzależnień, poddania się terapii, w szczególności psychoterapii lub psychoedukacji, czy uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.

Ponadto w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, 1615, 1890, 1933.) uwzględniona jest możliwość wniesienia **roszczenia o odszkodowanie za szkody na osobie**. W przypadku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, poszkodowany może żądać naprawienia szkody poprzez pokrycie kosztów leczenia, a w przypadku inwalidztwa również kosztów przygotowania do innego zawodu. Z kolei jeśli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność zarobkowania lub w związku ze szkodą zwiększyły się jego potrzeby bądź też zmniejszyły perspektywy na powodzenie w przyszłości, może żądać od zobowiązanego renty (art. 444 KC). Sąd w ww. przypadkach przyznaje poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Potrzeba wsparcia osób doświadczających przemocy domowej jest również pośrednio w pewnych aspektach uwzględniona w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z 2022 r. poz. 2140, z 2023 r. poz. 1606, 1615, 1843). Osoby pozostające w związku małżeńskim zobowiązane są do zaspokajania potrzeb rodziny, lecz kiedy jeden z małżonków nie spełnia tego obowiązku, sąd rodzinny może nakazać, aby jego wynagrodzenie za pracę bądź inne należności były w części lub w całości wypłacane do rąk drugiego (art. 28 KRiO). Jeśli dojdzie do rozwodu, sąd może orzec, który z małżonków ponosi winę rozkładu pożycia małżeńskiego. Rozwiedziony małżonek, który został uznany za wyłącznie winnego lub współwinnego rozkładu pożycia, w przypadku gdy druga strona pozostaje w niedostatku, może zostać zobowiązany przez sąd do **alimentacji** zaspokajającej uzasadnione potrzeby na rzecz byłego współmałżonka. Przy orzeczeniu wyłącznej winy rozkładu pożycia małżeńskiego, gdy rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji małżonka niewinnego, sąd może również orzec na jego rzecz alimenty, mimo braku przesłanki niedostatku (art. 60 KRiO). Jeżeli małżonkowie mieszkają wspólnie, a jeden z nich swoim rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, na żądanie drugiego małżonka sąd w wyroku rozwodowym może nakazać **eksmisję** (art. 58 KRiO). Osoba doświadczająca przemocy może również wytoczyć powództwo o nakazanie przez sąd eksmisji małżonka, rozwiedzonego małżonka czy konkubenta – współlokatora tego samego lokalu. Sprawy te rozpatrują wydziały cywilne sądów rejonowych.

Kwestią niezwykle istotną i delikatną jest ochrona dzieci doświadczających przemocy w domu rodzinnym. Osoba stosująca przemoc musi liczyć się z tym, że stwarzając sytuację bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, osoby uprawnione zgodnie z art. 12a ustawy o *przeciwdziałaniu przemocy domowej*, będą miały podstawę do **odebrania dziecka** z rodziny, zanim zostanie wydany w tej sprawie wyrok sądu opiekuńczego. Pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub pracownikiem medycznym, lub pielęgniarką, umieszcza dziecko u innej najbliższej mu osoby, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Uwzględniając dobro dziecka, którego rodzice są w rozłące, sąd rodzinny rozstrzyga o władzy rodzicielskiej i może ograniczyć ją w stosunku do jednego z rodziców. Jeśli dochodzi do rażącego zaniedbywania obowiązków względem dziecka lub jeśli rodzic nadużywa władzy rodzicielskiej, co niewątpliwie ma miejsce

w przypadku przemocy nakierowanej na dziecko, sąd opiekuńczy może wówczas sprawcę przemocy **pozbawić władzy rodzicielskiej**.

II. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie miasta Siedlce ukazana w kontekście sprawy

Oszacowanie skali zjawiska przemocy domowej, ze względu na specyfikę problemu, nie jest łatwe. Trudności w analizie stwarza kwestia świadomości społecznej, w tym utarte stereotypy i samo rozumienie pojęcia „przemocy”. Ponadto trzeba mieć na względzie, że przemoc jest zjawiskiem ukrytym i wiele osób doświadczających krzywdy od swoich najbliższych nie zgłasza się po pomoc.

Z danych statystycznych będących w posiadaniu Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach wynika, że na przestrzeni lat 2020-2022 na terenie Miasta Siedlce funkcjonariusze przeprowadzili ogółem 5 158 interwencji domowych (Tabela nr 1), co stanowi wzrost o ponad 2000 interwencji domowych Policji do analogicznego okresu z lat 2017-2019. Stwierdzono 180 przestępstw kwalifikowanych z art. 207 kk (Tabela nr 2), co stanowi wzrost aż o 155 zdarzeń do analogicznego okresu lat 2017-2019. Funkcjonariusze Policji zatrzymali 121 sprawców przemocy domowej (w trybie art. 15a ustawy o Policji) (Tabela nr 3), co stanowi spadek osób zatrzymanych w analogicznym okresie w latach 2017-2019 o 94 zatrzymania. Wydaje się, że na spadek ilości sprawców przemocy zatrzymanych przez Policję może wynikać z wejścia w życie nowych przepisów prawa umożliwiających wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i zakazu zbliżania się. Na przestrzeni analizowanego okresu wydano łącznie 10 zobowiązań (Tabela nr 4);

Tabela Nr 1 Liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez funkcjonariuszy KMP w Siedlcach na terenie miasta Siedlce w latach 2020-2022

<i>Lata</i>	<i>Liczba interwencji domowych</i>
<i>2020</i>	<i>1835</i>
<i>2021</i>	<i>1695</i>
<i>2022</i>	<i>1628</i>

Źródło: Komenda Miejska Policji w Siedlcach

Tabela Nr 2 Liczba przestępstw kwalifikowanych z art. 207 KK tj. za znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub osobą nieporadną bądź pozostającą w stosunku zależności od sprawcy na terenie miasta Siedlce w latach 2020-2022

<i>Lata</i>	<i>Liczba przestępstw zakwalifikowanych jako znęcanie się</i>
<i>2020</i>	<i>55</i>
<i>2021</i>	<i>66</i>
<i>2022</i>	<i>59</i>

Źródło: Komenda Miejska Policji w Siedlcach

Tabela Nr 3 Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie w trybie art. 15a ustawy o Policji tj. stwarzających bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego na terenie miasta Siedlce w latach 2020-2022

<i>Lata</i>	<i>Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie</i>
<i>2020</i>	<i>45</i>
<i>2021</i>	<i>37</i>
<i>2022</i>	<i>39</i>

Źródło: Komenda Miejska Policji w Siedlcach

Tabela nr 4: Liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i zakazów zbliżania się w latach 2020-2022 na terenie Miasta Siedlce.

Rok	2020	2021	2022	Ogółem
Liczba wydanych zobowiązań	1	4	5	10

Źródło: Komenda Miejska Policji w Siedlcach

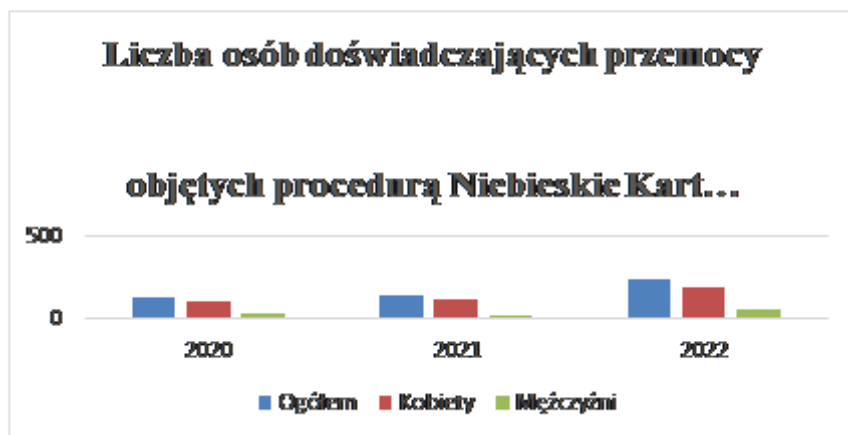
Jednym z podstawowych elementów polskiego systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest procedura „Niebieskie Karty”. Działania nakierowane na zapobieganie przemocy oraz diagnozę problemu i wielowymiarowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą koordynowane są na terenie naszego Miasta przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Siedlcach (MZI). Poddając analizie dane statystyczne będące w posiadaniu Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2022 zaobserwować można, że na terenie miasta Siedlce wszczynanych jest średnio 127 procedur Niebieskie Karty, obejmujących średnio 240 osób. Na terenie miasta Siedlce zamieszkuje około 77 750 osób. Oznacza to, że procedurą Niebieskie Karty objętych jest ok 0,5 % mieszkańców Siedlec. Poniższa tabela szczegółowo pokazuje liczbę sporządzonych Niebieskich Kart na przestrzeni lat 2020-2022. Obserwowana jest tendencja wzrostowa.

Tabela nr 5: Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty na przestrzeni lat 2020-2022

Lp.	Rok	Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty
1	2020	118
2	2021	126
3	2022	138

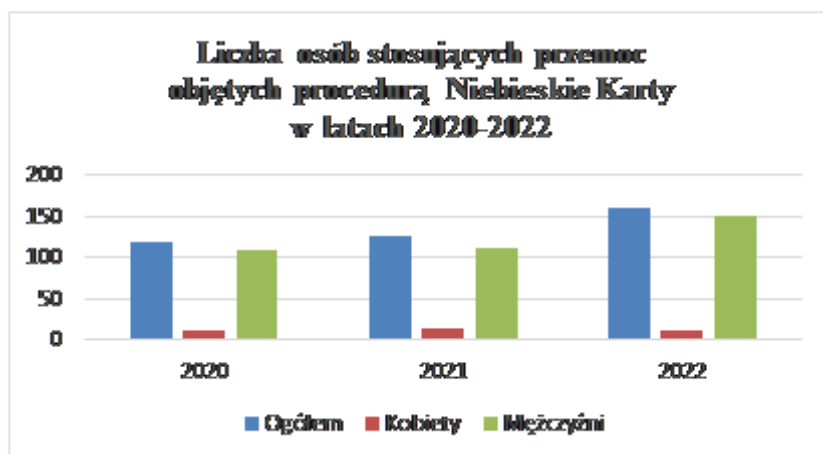
W 2020 roku procedurę uruchomiono w przypadku podejrzenia, że mogą doświadczać przemocy wobec 103 kobiet (w tym 11 dzieci i 11 kobiet powyżej 67 lat) oraz wobec 27 mężczyzn (w tym 10 dzieci i 5 osób powyżej 67 lat). W 2021 roku procedurę uruchomiono w przypadku podejrzenia, że mogą doświadczać przemocy wobec 117 kobiet (w tym 25 dzieci i 9 osób powyżej 67 lat) oraz wobec 22 mężczyzn (w tym 14 dzieci). W 2022 roku procedurę uruchomiono w przypadku podejrzenia, że mogą doświadczać przemocy wobec 184 kobiet (w tym 43 dzieci i 31 osób powyżej 67 lat) oraz wobec 58 mężczyzn (w tym 40 dzieci i 3 osoby powyżej 67 lat). Oznacza to, że kobiety w zdecydowanie częściej doświadczają przemocy ze strony mężczyzn. Poniższy wykres pokazuje liczbę osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie objętych procedurą Niebieskie Karty na przestrzeni lat 2020-2022 z podziałem na płeć.

Wykres nr 1: Liczbę osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową objętych procedurą Niebieskie Karty na przestrzeni lat 2020-2022 z podziałem na płeć

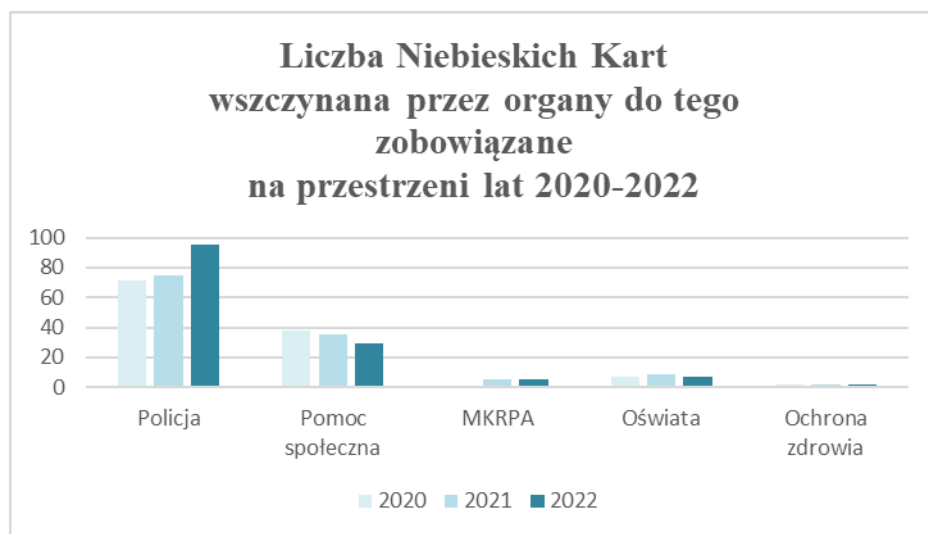
Z analizy charakterystyki osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową wynika, że w 2020 roku przemoc stosowało 12 kobiet i 108 mężczyzn, w roku 2021 przemoc stosowało 14 kobiet i 112 mężczyzn, a w roku 2022: 10 kobiet i 150 mężczyzn. Poniższy wykres pokazuje liczbę osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie objętych procedurą Niebieskie Karty na przestrzeni lat 2020-2022 z podziałem na płeć. Oznacza to, że mężczyźni zdecydowanie częściej stosują przemoc wobec kobiet.

Wykres nr 2: Liczba osób stosujących przemoc objętych procedurą Niebieskie Karty na latach 2020-2022

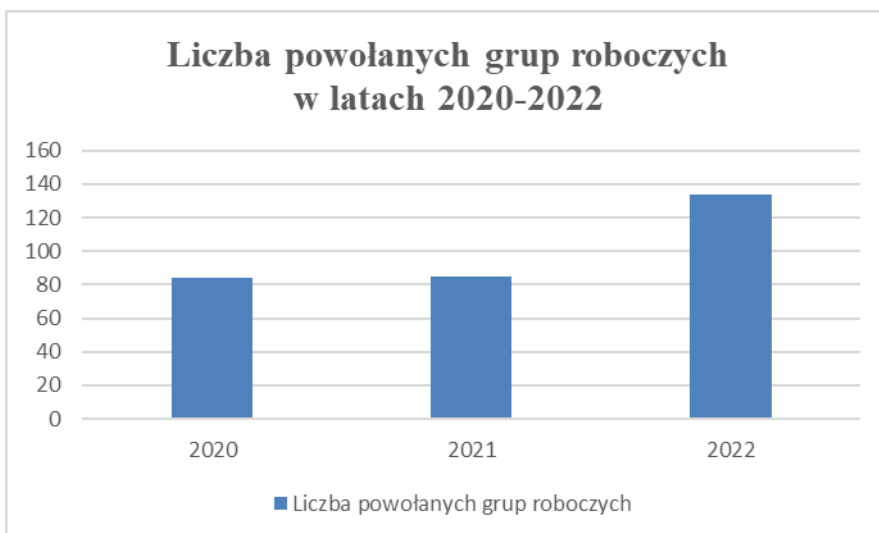
W 2022 roku podobnie jak w latach poprzednich - w większości przypadków podmiotem wszczynającym procedurę była Policja, która podejmowała działania interwencyjne. W drugiej kolejności procedura była wszczynana przez pracowników socjalnych OIK MOPR. W większości przypadków doświadczania przemocy osoby czując się zagrożone dzwonią na Policję, co najczęściej kończy się przyjazdem patrolu interwencyjnego i wypełnieniem formularza „Niebieska Karta - A”. Przedstawiciele Ośrodka Interwencji Kryzysowej wszczynali procedurę najczęściej w rodzinach objętych pomocą lub osób osobiście zgłaszających się do OIK. W zdecydowanej większości podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie zgłaszała osoba, co do której istniało podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie (120), a w tylko w 18 przypadkach problem został zgłoszony przez przedstawiciela instytucji (MKRPA, Szkoła, w tym MOS, Ochrona zdrowia i Kurator). Najbliższe otoczenie niezwykle rzadko zgłasza problem z wielu powodów np. obawa przed konsekwencjami, niechęcią do angażowania się w czyjeś życie, obawą przed reakcją rodziny w której występuje problem. Reakcja najbliższego otoczenia lub instytucji na problem ma istotne znaczenie. Osoby doświadczające przemocy późno zgłaszają się po pomoc, czasem z błędnego przekonania, że skoro wszyscy dookoła wiedzieli i nie reagowali to pewnie znaczy, że tak musi być. Konsekwencją doświadczania przemocy (szczególnie długoterminowo) może być m.in. niskie poczucie własnej wartości, uległość, poczucie bezsilności lub bierność. Poniższe wykresy porównują liczbę Procedur Niebieskie Karty wszczynanych przez organy do tego zobowiązane na przestrzeni lat 2020-2022.

Wykres nr 3: Liczba Niebieskich Kart wszczynana przez organy do tego zobowiązane na przestrzeni lat 2020-2022

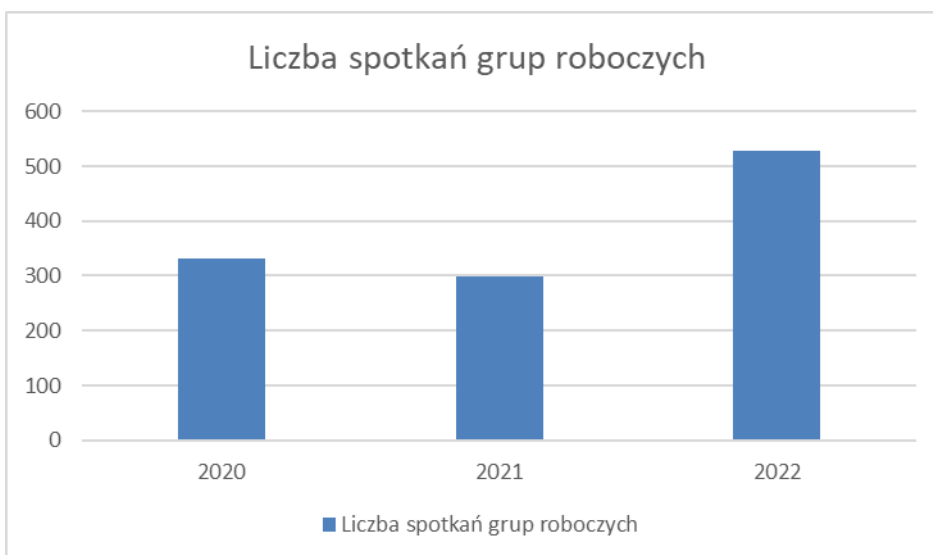
Wykres nr 4: Liczba grup roboczych powołanych do rozpatrzenia indywidualnych sytuacji rodziny na przestrzeni lat 2020-2022.

W roku 2022 zorganizowano 527 spotkań grup roboczych. Dla porównania w 2020 roku było ich 331, a w 2021 roku odbyło się 299. Poniżej wykres obrazujący liczbę spotkań grup roboczych powołanych do rozpatrzenia indywidualnych sytuacji rodziny na przestrzeni lat 2020-2022.

Wykres nr 5: Liczba spotkań grup roboczych powołanych do rozpatrzenia indywidualnych sytuacji rodziny na przestrzeni lat 2020-2022.

1. Podmioty realizujące na terenie Miasta Siedlce oddziaływania w stosunku do sprawców przemocy

W systemie przeciwdziałania przemocy domowej wśród podmiotów realizujących na terenie miasta Siedlce oddziaływania nakierowane bezpośrednio bądź pośrednio na sprawców czy osoby podejrzane o stosowanie przemocy, można wymienić:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Siedlcach;
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy MOPR w Siedlcach;
- Komendę Miejską Policji w Siedlcach;
- Zakład Karny w Siedlcach;
- Prokuraturę Rejonową w Siedlcach;
- Sąd Rejonowy w Siedlcach;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;

- Sąd Okręgowy w Siedlcach;
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siedlcach;
- działające lokalnie placówki oświatowe;
- działające lokalnie placówki służby zdrowia;

III. Cele programu

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową opracowany dla Miasta Siedlce na lata 2024-2025 wpisuje się w lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej. Dokument ten jest swoistym planem działań naprawczych i zapobiegawczych nakierowanych bezpośrednio na pracę z osobą stosującą przemoc.

Szczegółowe cele Programu są tożsame z opisanymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r., poz. 1163), zwanego dalej Rozporządzeniem.

Cele Programu będą realizowane podczas zajęć edukacyjnych i socjalizacyjnych ukierunkowanych na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i harmonijnego współżycia w rodzinie.

IV. Realizacja Programu

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową opracowany dla Miasta Siedlce prowadzony będzie w oparciu o „The Duluth Model”, który realizuje koncepcje tradycyjnego modelu społeczno-kulturowego. Zakłada on, że sprawcami przemocy domowej najczęściej są mężczyźni, którzy w związku z zasadami i normami, w których zostali wychowani i socjalizowani, postrzegają stosowanie przemocy w stosunku do osób bliskich, jako akceptowalny kulturowo/społecznie instrument kontroli i wywierania wpływu. Przemoc domowa postrzegana jest tu jako narzędzie utrzymywania męskiej władzy i dominacji w rodzinie.

W Programie zintegrowane mogą być również inne modele pracy ze sprawcami przemocy, oparte o odmienne koncepcje wyjaśniania jej przyczyn. Łączenie modelu społeczno-kulturowego z elementami modelu rozpatrywanego z perspektywy podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniu oraz systemu rodzinnego daje możliwość skierowania oddziaływań na:

- 1) edukację w obszarze kulturowych i obyczajowych zjawisk wspierających i usprawiedliwiających przemoc oraz tych przeciwstawiających się zachowaniom agresywnym, a także na demaskowanie stereotypów promujących przemoc;
- 2) promocję pożądaných wartości, inicjatyw i zachowań, przede wszystkim tych skupionych wokół godności osoby, dobra rodziny, równości płci, praw dziecka, poczucia odpowiedzialności za własne decyzje i czyny oraz gotowości obrony i ochrony słabszych;
- 3) korygowanie postaw i zachowań związanych z przemocą oraz sposobów komunikacji, poprzez stosowanie procedur behawioralno-poznawczych;
- 4) nabycie umiejętności efektywnej komunikacji bez używania przemocy oraz wyuczenie samokontroli nad agresją.

1. Realizatorzy Programu

Miasto Siedlce wdrożenie i koordynowanie Programu powierza Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Siedlcach, zobowiązując go w tym obszarze do współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Do zadań przypisanych Ośrodkowi należeć będzie w szczególności:

- 1) zatrudnienie na podstawie umowy cywilnoprawnej osób prowadzących spotkania grupowe i konsultacje indywidualne z osobami stosującymi przemoc domową oraz zapewnienie bazy lokalowej wraz z odpowiednim zapleczem technicznym do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
  - bądź zlecenie realizacji prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych podmiotom, dysponującym w szczególności osobami posiadającymi kwalifikacje opisane w obowiązujących przepisach oraz innymi niezbędnymi zasobami,

- bądź realizacja oddziaływań w ramach własnych struktur i dostępnych zasobów;

- 2) przeprowadzenie wstępnej rekrutacji uczestników Programu;
- 3) nadzór nad realizacją Programu zgodnie z założonymi celami i działaniami ukierunkowanymi na osiągnięcie założonych efektów;
- 4) pozyskiwanie środków na realizację i obsługę finansową Programu;
- 5) wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi działania nakierowane na sprawców przemocy, w szczególności w zakresie informowania czy zobowiązywania osób stosujących przemoc do skorzystania z dostępnej oferty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
- 6) monitoring i ewaluacja Programu.

Od przedstawicieli Koordynatora, realizujących oddziaływanie nakierowane na osoby stosujące przemoc, oczekuje się współpracy z innymi podmiotami, w tym m.in. z Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym, Komendą Miejską Policji w Siedlcach, Sądem Rejonowym w Siedlcach, Prokuraturą Rejonową w Siedlcach, Zespołem Kuratorskim Służby Sądowej w Siedlcach, Zakładem Karnym.

Wyżej wymienieni Partnerzy Programu będą wspierali realizatorów w szczególności poprzez:

- 1) pomoc w rekrutacji uczestników poprzez rozpowszechnianie informacji o realizacji Programu i motywowanie osób stosujących przemoc do zgłoszenia swojego udziału;
- 2) przekazywanie informacji dotyczących sytuacji rodzinnej uczestnika Programu;
- 3) pomoc w monitorowaniu sprawców przemocy przez pozyskiwanie informacji o sytuacji sprawcy przemocy i jego rodziny po zakończeniu Programu.

2. Kwalifikacje osób prowadzących działania korekcyjno-edukacyjne

Oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową będą prowadzone przez osoby, które:

- 1) Posiadają wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) Posiadają tytuł zawodowy magistra na kierunku: psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub innym uzupełnionym studiami podyplomowymi zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub są terapeutami lub psychoterapeutami
- 3) posiadają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej
- 4) posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc (w certyfikacie potwierdzającym ukończenie szkolenia powinny być wyraźnie wyszczególnione godziny szkolenia w zakresie pracy ze sprawcą przemocy, a jeżeli przedstawiony dokument nie zawiera tychże informacji osoba pretendująca do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych powinna przedstawić dodatkowe zaświadczenie z szczegółowych wykazem godzin zrealizowanych w tym obszarze zajęć);

Elementem brany pod uwagę przy doborze osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne będzie również ukończone szkolenie obejmujące pracę ze sprawcami przemocy wg Modelu Duluth, aczkolwiek nie będzie to kryterium obowiązkowe. W miarę możliwości oddziaływanie prowadzone będą przez kobiety i mężczyznę, co ma na celu pokazanie w trakcie realizowanych zajęć relacji osób odmiennych płci opartych o szacunek, zaufanie, partnerstwo i czystą komunikację/porozumienie bez przemocy. Ponadto system normatywny sprawcy często eliminuje z założenia w kontaktach z innym mężczyzną zachowania przemocowe. Z kolei obecność kobiety umożliwi przekazanie osobie stosującej przemoc w asertywny i obiektywny sposób tych emocji, przeżyć i analizy sytuacji, które towarzyszą kobiecie w związku z doświadczaniem agresji.

Do zadań osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy należeć będzie w szczególności:

- 1) indywidualna diagnoza osoby rekrutowanej kwalifikująca do Programu, zawierająca w szczególności rozpoznanie sytuacji rodzinnej oraz poszerzoną analizę zachowań przemocowych;
- 2) podpisanie z uczestnikiem kontraktu zobowiązującego go do zaprzestania stosowania przemocy, systematycznego uczęszczania na spotkania zaplanowane w ramach Programu oraz opracowania tzw. planu bezpieczeństwa umożliwiającego przewidywanie konfliktu i zachowań agresywnych oraz korygowanie własnych zachowań w tych sytuacjach;
- 3) zebranie od wszystkich uczestników zgody na przetwarzanie danych osobowych w związku z udziałem w Programie;
- 4) opracowanie w konsultacji z koordynatorem harmonogramu spotkań grupowych i przekazanie go uczestnikom Programu;
- 5) prowadzenie list obecności zarówno ze spotkań indywidualnych, jak i grupowych oraz bieżący kontakt z uczestnikami Programu;
- 6) nawiązanie i utrzymywanie w czasie realizacji edycji Programu kontaktu z członkami rodziny uczestników, w szczególności z osobami doznającymi przemocy;
- 7) przeprowadzenie ankiet ex ante i ex post z uczestnikami poszczególnych edycji Programu badających stan wiedzy i umiejętności w kwestii radzenia sobie z opanowaniem zachowań przemocowych;
- 8) przeprowadzenie ankiety ewaluacyjnej z uczestnikami edycji Programu konfrontującej oczekiwania uczestnika z faktycznie otrzymanym wsparciem w ramach realizowanych działań;
- 9) przekazania koordynatorowi całej zgromadzonej w trakcie edycji Programu, dokumentacji dotyczącej uczestników oraz prowadzonych działań.

3. Czas, forma i miejsce realizacji Programu

Program realizowany będzie w latach 2024-2025 w kilku edycjach. W ciągu jednego roku zakłada się przeprowadzenie minimum jednej edycji Programu. Liczba edycji zależy będzie w szczególności od zainteresowania Programem zarówno ze strony potencjalnych uczestników, jak i podmiotów, które mogą do Programu kierować osoby stosujące przemoc. Ponadto na częstotliwość realizowania edycji Programu będą miały wpływ terminy wnioskowania o środki finansowe na ten cel oraz rzeczywisty czas podpisywania umów i przekazywania środków na rachunek bankowy Miasta Siedlce. Działania w ramach poszczególnych edycji będą się każdorazowo zamykać w danym roku kalendarzowym.

Zajęcia prowadzone w ramach Programu będą miały formę spotkań indywidualnych i grupowych (minimum 60 godzin dla uczestnika). Zajęcia grupowe zostaną poprzedzone konsultacjami indywidualnymi, podczas których uczestnik zostanie zapoznany z celami i przebiegiem Programu. Prowadzący z kolei rozegna się co do sytuacji rodzinnej, zawodowej i prawnej sprawcy oraz przeprowadzi diagnozę wstępną. Spotkanie indywidualne będzie mogło odbyć się pomiędzy zajęciami grupowymi w przypadku, gdy uczestnik przystąpił do Programu - w trakcie jego trwania.

Zajęcia będą odbywać się w miejscach wskazanych bądź zaakceptowanych przez koordynatora Programu z uwzględnieniem zasady, że ich realizacja będzie odbywała się poza godzinami udzielania ewentualnej pomocy interwencyjnej osobom doznającym przemocy. Zasadniczo planuje się organizację spotkań w lokalu wchodzącym w skład zasobów Miasta Siedlce. W przypadku wprowadzenia ograniczeń w związku z pandemią COVID-19 dopuszcza się, w miarę możliwości, przejście w tryb pracy zdalnej.

4. Adresaci Programu i sposób ich rekrutacji

Program kierowany jest do dorosłych mieszkańców Miasta Siedlce, w tym w szczególności:

- 1) osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych;
- 2) osób wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych;

- 3) osób stosujących przemoc domową, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;
- 4) osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Z uwagi na pozyskiwanie środków finansowych na realizację Programu z budżetu państwa, jego uczestnikami będą mogły być również osoby z innych powiatów, o ile nie będzie pozostawało to w sprzeczności z obowiązującymi zasadami finansowania realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz podpisane zostaną stosowne porozumienia.

Rekrutacja do Programu prowadzona będzie w ramach poszczególnych jego edycji. W jednej edycji Programu będzie brało udział nie więcej niż 12 osób. Liczba przeprowadzanych edycji będzie zależec przede wszystkim od zainteresowania Programem oraz możliwości pozyskania środków finansowych na realizację działań. Osoby stosujące przemoc decydujące się na udział w Programie, nie będą ponosiły z tego tytułu żadnej odpłatności. W przypadku większej niż planowana liczbie osób gotowych do udziału w Programie, będzie tworzona lista kandydatów na kolejną edycję. Realizacja poszczególnych edycji Programu odbywać się będzie w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączania kolejnych uczestników w trakcie realizacji cyklu zajęć. W wyjątkowych przypadkach, kiedy wykreślenie osoby z listy uczestników nastąpiło w niedługim czasie po rozpoczęciu edycji, będzie możliwe przyjęcie kolejnej osoby. Decyzję w tej kwestii podejmować będą osoby prowadzące działania korekcyjno-edukacyjne w porozumieniu z koordynatorem, przy uwzględnieniu zrealizowanych do tego momentu godzin zajęć.

Ponieważ uczestnictwo w Programach sprawców rzadko rozpoczyna się od spontanicznego szukania pomocy w wychodzeniu z sytuacji kryzysowej przez samego kandydata, podkreślić należy, że pozyskanie uczestników do Programu będzie wymagało nawiązania współpracy z instytucjami i podmiotami stykającymi się w ramach swojej działalności z osobami stosującymi przemoc. Wymienić tu można m.in. sądy, prokuraturę, zespół kuratorski, komisję ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje statutowo związane ze wsparciem osób uzależnionych. Przewiduje się każdorazowo przed rozpoczęciem edycji Programu wysyłanie do ww. podmiotów pism informujących o planowanych działaniach bądź telefoniczny kontakt w sprawie.

5. Reguły uczestnictwa i kryteria ukończenia Programu

Obligatoryjnym warunkiem przyjęcia osoby do Programu jest uznanie przez nią faktu stosowania przemocy wśród najbliższych. Osoby, które mają rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub narkotyków bądź innych substancji, powinny w pierwszej kolejności przejść terapię leczenia uzależnienia. Do Programu mogą przystąpić osoby będące w trakcie takiego leczenia, o ile posiadają zgodę terapeuty prowadzącego leczenie odwykowe.

Osoby przystępujące do Programu będą podpisywały kontrakt określający reguły uczestnictwa. Wymagana będzie od nich systematyczna obecność na zajęciach oraz zachowanie zgodne z zasadami współżycia społecznego, a także zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny.

O zakończeniu Programu stanowić będzie ukończenie minimum 75% ogólnej liczby godzin przewidzianych w Programie. W przypadku gdy uczestnik nie ukończy Programu, ale jego frekwencja wynosić będzie minimum 50%, uznanym zostanie, że uczestniczył w Programie.

6. Zawartość merytoryczna i etapy realizacji Programu

W realizowanym Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych uwzględnione zostaną następujące elementy:

- 1) psychoedukacja na temat zjawiska przemocy, emocji poprzedzających epizody przemocy, z uwzględnieniem cyklu przemocowych, radzenia sobie z emocjami, emocji ofiary i sprawcy;
- 2) edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami promującymi przemoc;
- 3) promowanie wartości i idei wspierających godność i szacunek do innych, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci;

- 4) nauka odpowiedzialności za osobiste decyzje i działania;
- 5) stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą;
- 6) nabywanie kompetencji w obszarze konstruktywnej komunikacji interpersonalnej;
- 7) nauka samokontroli;
- 8) gotowość ochrony słabszych.

Wśród etapów realizacji Programu wymienić można w szczególności:

Etap I – przeprowadzenie diagnozy wstępnej, która obejmie indywidualne spotkanie uczestnika Programu z osobą prowadzącą;

Etap II – podpisanie przez uczestnika kontraktu określającego reguły uczestnictwa w Programie;

Etap III – organizacja grupowych zajęć korekcyjno-edukacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;

Etap IV – przeprowadzenie diagnozy pogłębionej podczas indywidualnych spotkań z uczestnikiem w trakcie realizacji Programu.

V. Monitoring i ewaluacja Programu

Przebieg i efekty realizacji Programu objęte zostaną działaniami monitorującymi i ewaluacyjnymi, prowadzonymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach jako koordynatora Programu. W procesie monitoringu Programu będą brali udział uczestnicy Programu oraz w miarę możliwości członkowie ich rodzin, a także przedstawiciele podmiotów partnerskich. Wykonanie monitoringu obejmować będzie takie czynności jak: gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie, analizę i prezentowanie pozyskanych danych ilościowych i jakościowych. Zarówno ilościowe, jak i jakościowe dane pozwolą na śledzenie postępów we wdrażaniu działań oraz umożliwią weryfikację poziomu wykonania zaplanowanych zadań i wskaźników.

System monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w Programie realizowany będzie w trakcie trwania Programu oraz do 3 lat po jego zakończeniu.

Wyniki monitoringu i ewaluacji zostaną wykorzystane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnieniem dalszych metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

VI. Źródła finansowania Programu

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2021 poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535) środki na realizację i obsługę zadań wynikających z Programu zapewnia budżet państwa. W związku z tym planowanie wydatków będzie następowało na poziomie powiatu rokrocznie, a realizacja Programu uzależniona będzie od wysokości środków przekazanych z budżetu państwa na ten cel.

Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń Programu.

Uzasadnienie

Podstawę prawną do opracowania i realizacji Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249, ze zm.). Przygotowanie i wdrożenie Programu jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat.

Niniejszy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jest włączony do systemu przeciwdziałania przemocy domowej w mieście Siedlce. Przewidziane w nim działania skierowane są do osób stosujących przemoc domową, a jego głównym celem jest zmiana postępowania sprawców przemocy, zwiększenie ich zdolności do kontrolowania zachowań agresywnych, a ostatecznie do zaprzestania stosowania przemocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej środki na realizację i obsługę zadań wynikających z Programu zapewnia budżet państwa.

Biorąc pod uwagę powyższe przedkłada się do akceptacji projekt Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie opracowany dla Miasta Siedlce.